

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, dnia 17 lipca 2015 r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.517.6121.2014.JN

Pan

gen. Jacek Kitliński

Dyrektor Generalny Służby Więziennej

Szanowny Panie Dyrektorze

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Centralnego Zarządu Służby Więziennej (pismo z dnia 5 maja 2015 r.) o przedstawienie stanowiska w sprawie prawidłowości rozwiązań technicznych w celach mieszkalnych dotyczących umieszczenia umywalki na zewnątrz kąpaka sanitarnego.

Takie rozwiązania mają miejsce w Areszcie Śledczym w O., na co zwrócił uwagę w skierowanym do Rzecznika wniosku skazany odbywający karę w w/w jednostce penitencjarnej, podnosząc, iż **w celi mieszkalnej nie ma zapewnionych warunków intymności podczas wykonywania czynności związanych z utrzymaniem higieny osobistej**, bowiem umywalka umieszczona na zewnątrz kąpaka sanitarnego nie jest osłonięta od pozostałej części celi, a w kąpaku nie można wykonywać czynności związanych z utrzymaniem czystości ciała z uwagi na bardzo niewielką jego powierzchnię.

Centralny Zarząd Służby Więziennej nie dostrzegł nieprawidłowości w takim stanie rzeczy. Podzielił ocenę Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w O., która uznała, iż osadzony ma zapewnioną możliwość niekrępującego korzystania z umywalki, bowiem jest zasłonięty ścianką węzła sanitarnego, a ponadto może otworzyć drzwi węzła tak, aby uniemożliwić widoczność przez wizjer w drzwiach celi. Centralny Zarząd dodał, iż umywalki zamontowane w miejscu zakwaterowania osadzonych zapewniają możliwość wykonywania jedynie niektórych, bieżących potrzeb higienicznych, prawo do intymności mają oni zaś w pełni zapewnione podczas korzystania z ciepłej kąpieli.

Rzecznik nie podziela tego stanowiska i uważa zarzut wnioskodawcy za uzasadniony.

Przepis § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności zawiera sformułowanie „*niezbędne urządzenia sanitarne*”. Powszechnie uznaje się, że do niezbędnych urządzeń sanitarnych należy również umywalka, zatem i ona powinna być usytuowana w sposób zapewniający niekrepujące jej użytkowanie. Wyrazem zrozumienia dla minimalnych potrzeb osadzonych w przedmiotowym zakresie jest również zapis § 3 ust. 7 **Wytocznych nr 3/2011 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 4 października 2011 r. w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych**, który stanowi, że w skład węzła sanitarnego w celi mieszkalnej wchodzi miska ustępowa oraz umywalka z doprowadzeniem wody. Sposób wykonania obudowy węzła ma spełniać wymóg zapewnienia intymności podczas korzystania z urządzeń sanitarnych, a wentylacja grawitacyjna, oddzielna dla węzła i celi, ma zaś zapewnić należyłą wymianę powietrza.

Ponadto, nie można zgodzić się z poglądem, często prezentowanym przez kierowników jednostek penitencjarnych i dyrektorów okręgowych Służby Więziennej, że zapewnienie prawa do intymności w czasie korzystania przez osadzonych z ciepłej kąpieli jest wypełnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów, dotyczących omawianej kwestii. Codzienne czynności związane z utrzymaniem czystości ciała, realizowane w celi mieszkalnej, również powinny odbywać się w warunkach zapewniających każdemu osadzonemu minimum intymności. Trudno zaś przyjąć, że brak umywalki w kącie sanitarnym, a umiejscowienie jej w celi mieszkalnej, spełnia te wymogi.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż w celach, w których umywalka znajduje się poza wydzielonym pełną, trwałą zabudową kąciem sanitarnym i jest ona jedynym tego typu urządzeniem w pomieszczeniu, osadzeni nie mają zapewnionych warunków intymności podczas wykonywania czynności związanych z utrzymaniem higieny osobistej. Rzecznik taką ocenę będzie również przedstawiał przy weryfikacji tożsamyh zarzutów innych wnioskodawców, bądź udzielając odpowiedzi na zadawane pytania dotyczące przedmiotowej kwestii, a te wpływają do Biura Rzecznika od osadzonych, przebywających również w innych jednostkach penitencjarnych.

Chciałbym podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich dostrzega postęp w poprawie warunków sanitarno-higienicznych osób pozbawionych wolności i docenia zaangażowanie Służby Więziennej, by zapewnić osadzonym standardy pobytu zgodne z przyjętą normą kulturową i społeczną.

Niemniej jednak są jeszcze jednostki penitencjarne, w których problem braku poszanowania prawa do prywatności nie został całkowicie rozwiązany.

W związku z tym, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Dyrektora o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie i rozważenie podjęcia działań w celu zapewnienia wszystkim osadzonym właściwych warunków utrzymania higieny osobistej.

Z poważaniem

Podpis na oryginale